

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

Қазақстан Республикасы Конституциясы күніне арналған
«КОНСТИТУЦИЯ: ҚҰҚЫҚ ҮСТЕМДІЛІГІНІҢ, АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМ МЕН
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ІСКЕ АСЫРУ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ
29 тамыз 2018 жыл, Астана қ.

МАТЕРИАЛЫ
Международной научно-практической конференции
«КОНСТИТУЦИЯ: ВОПЛОЩЕНИЕ ЦЕННОСТЕЙ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА,
ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА И СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА»
посвященная Дню Конституции Республики Казахстан
29 августа 2018 года, г. Астана

MATERIALS
International scientific-practical conference
«THE CONSTITUTION: THE EMBODIMENT OF THE VALUES OF THE RULE
OF LAW, CIVIL SOCIETY, AND THE MODERN STATE»
Devoted to Constitution Day of the Republic of Kazakhstan
August 29, 2018, Astana

**ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1
К18**

Редакциялық алқа:

**Амандықова С.К., Өмірзақов П.К., Хайрмуханмедов Н.И., Тлепина Ш.В.,
Мукашева А.А., Сембекова Б.Р., Жуманова М.Х.**

Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған «Конституция және қоғам мен мемлекеттің жаңғыруы» атты халықаралық ғылыми практикалық конференция материалдарының жинағы (29 тамыз 2018 жыл). Жалпы редакциясын басқарғандар: И.И. Рогов, А.О. Шәкіров, Е.Б.Сыздықов. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2018. – 394 б.

ISBN 978-9965-31-953-2

Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған «Конституция және қоғам мен мемлекеттің жаңғыруы» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы қоғамды және мемлекетті жаңғыртудың теориялық және құқықтық аспектілері, азаматтық және қылмыстық-процессуалдық заңнаманы реформалау, сондай-ақ халықаралық стандарттарды енгізу, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасындағы құқықтар туралы ғылыми мақалаларды қамтиды. Жинақ заңгер-мамандарға және кең қауымға арналған. Барлық материалдар авторлардың баяндауында жарияланды.

В Сборник материалов международной научно-практической конференции «Конституция и модернизация общества и государства», посвященной Дню Конституции Республики Казахстан, включены научные статьи по вопросам теоретико-правовых аспектов модернизации общества и государства, реформирования гражданского и уголовно-процессуального законодательства, а также имплементации норм международного права в действующее право РК. Сборник рассчитан на специалистов-юристов и широкий круг общественности. Все материалы опубликованы в изложении авторов.

The collected materials of international scientific-practical conference: «Constitution-the basis of dynamic and stable development of the society and the state», devoted to the Day of Constitution of Republic Kazakhstan the greetings and reports of leadership of state bodies of Kazakhstan, bodies of the constitutional control, ombudsmen, judges of the constitutional courts and correspondent bodies of the number of foreign countries, eminent home and foreign scientists –lawyers are included. The collected materials are designed for experts –lawyers and broad sections of the public. All the materials are published in the exposition of the authors.

**ISBN 978-9965-31-953-2
ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67.400.1**

©ЕНУ имени Л.Н.Гумилева, 2018

СОДЕРЖАНИЕ

ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ

Marco Gregg	A Euro model for the tobin tax: the (tossible) impac to the new tax on the European Financial Market (and on the non eu investors)	9
Онгарбаев Е.А.	Об изменениях и дополнениях в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам религиозной деятельности и религиозных объединений	13
Тхабисимова Л.А.	О некоторых аспектах понимания конституционной ответственности в решениях конституционного суда Российской Федерации	17
Кванина В.В.	Конституционно-правовые основы отраслевых принципов предпринимательского права России и Казахстана	20
Букалерова Л.А. Остроушко А.В.	К вопросу о коррупции в системе образования в России	23

СЕКЦИЯ 1

ВОПЛОЩЕНИЕ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА И РАЗВИТИЕ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В ЦЕННОСТЯХ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА

Амандыкова С.К. Есентемирова А.М. Аничкин Е.С.	Некоторые проблемы и перспективы высшего образования в Казахстане	27
Абдрасулов Е.Б.	Конституционное право Российской Федерации и стран Центральной Азии: факторы общности	36
Нурпеисов Е.К.	Судебная власть и ее роль в обеспечении конституционной законности.	40
Капсалямова С.С. Абуов А.А.	Конституция и развитие гражданского общества в Казахстане	43
Амандыкова С.К. Калмаганбетова Д.Б.	Некоторые вопросы повышения правовой культуры государственных служащих Республики Казахстан	47
Кусаинова Л.И. Айтбай Ж. А.	Правовые основы положения политических партий в Республике Казахстан	51
Громова Е.А.	Правовое регулирование защиты прав потребителей финансовых услуг в Казахстан	54
Ибрагимов.Ж.И.	Государственно-частное партнерство в условиях цифровой реальности: сравнительно-правовой анализ законодательства России и Казахстана	60
Кусаинова Л.И. Смагулова А.С.	Конституция құқық үстемдігінің кепілі	63
Сарсенова С.Н.	Вопросы возрождения обычных правовых норм в современной системе гражданского права	68
Гезердава С.И.	Актуальные вопросы институциональных реформ в области высшего образования Казахстана	72
	Конституционное измерение характеристик гражданского общества (сравнительно-правовой анализ)	76

Иванова Ж.Б.	Конституционно-правовая охрана объектов культурного наследия как воплощение традиционных духовно-нравственных ценностей народа	82
Спиридонова А.В.	Конституционный принцип свободы предпринимательской деятельности и его ограничение антимонопольным законодательством	84
Калмаганбетова Д.Б.	Правовое регулирование участия политических партий в выборном процессе Республики Казахстан	87
Хайрмуханмедов Н.И.	Егемендік ұғымының теориялық-құқықтық негіздері	90
Смағұлова А.С. Кусайнова Л.И. Смағұлов А.А. Османова Д.Б. Абдикаликов К.Б. Әлмұхамбетов Ж.Н.	Дәстүрлі құқықтағы ар-намысты қорғаудың өзіне тән ерекшеліктері	94
Жамбаев Е.С. Сапарбекова Б. Е.	Оценка современной системы высшего образования Республики Казахстан	98
Ибрагимов Ж.И. Бұлақбаев М.Б. Сәулен Нұржан	Казакстан Республикасындағы кәсіптік одақтар қызметінің конституциялық-құқықтық жағдайы	102
Жамбаев Е.С. Сапарбекова Б. Е.	Қоғамдық келісім және саяси тұрақтылық – конституциялық құндылықтың мазмұны және оны қамтамасыз ету құралдары.	105
Ибрагимов Ж.И. Бұлақбаев М.Б. Сәулен Нұржан	Есеп беруші мемлекетті қалыптастырудағы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық санасының ролі ролі	108
Хайрмуханмедов Н.И.	Қазақстан Республикасында жоғарғы білім беру барысындағы өзекті мәселелер	114
Алимпиева Т.Г.	Еуропалық жоғары оқу орнынан кейінгі білім және ғылыми зерттеулер кеңістігінің ерекшелігі	116
Капсалямова С.С. Зейдин К.Б.	Конституционные основы общественного согласия и политической стабильности Республики Казахстан	123
Женисов С.К. Мысыр Олжас Сеилханов Ж.Д.	Омбудсмен институтының конституциялық-құқықтық негіздері	125
Мырзатаев Н.Д.	Ата заңымыз тарихи-мәдени мұра нысандарын қорғау, сақтау және пайдаланудағы негізгі қайнар көзі ретінде	129
Weisbekova G.K.	Экономикалық контрабанда: қоғамдық қауіптілігі және жауаптылық мәселелері	131
Нурутдинова А.Ж.	Цифрлы технологияларды енгізу процесіндегі жоғары білім беру жүйесін жетілдірудің кейбір мәселелері	134
Kussainov A.A.	The concretization of legal norms in court holding (theory and practice)	136
Наурызбаев Е.А. Глеубердина У.Т. Женисов С.К. Мысыр Олжас Смағұлова А.С. Кусайнова Л.И. Роза Өміртай	Проблемы совершенствования правовой охраны окружающей среды на военных и оборонных объектах Республики Казахстан	138
	Bologna process as a basis of transformation of higher education institutions in non-commercial joint stock companies (experience of the baltic states)	141
	Мемлекеттік басқару жүйесіндегі конституцияның маңыздылығы	144
	Конституциялық реформалар аясындағы мемлекеттік билік тармақтарының өкілеттіктері	148
	Договор личного найма в обычном праве	150
	Конституция – елдігіміздің айнасы	153

Бердыбаев Е.М.	Қоғамдағы құқықтық сананың қалыптасу бағыттары.	155
Махов А.Р	К вопросу о совершенствовании конституционной ответственности глав субъектов зарубежных федераций	157
Саулен Нуржан	Местные исполнительные органы власти Казахстана: организация, деятельность и полномочия	164
Бабаян Р.А.	Информационная безопасность как неотъемлемая часть системы национальной безопасности Российской Федерации на современном этапе	168
Мырзатаева Р.Д.	Бастауыш сынып оқушыларының тілдік сауаттылығы: әдістемедегі инновациялар	171
Ораз Рсай	Қазақстандағы әйел құқықтарының құқықтық теориялық аспектілері	174
Рябова Т. В	Правовые позиции органа судебного конституционного контроля Республики Армения	177
Нугыманов Е.	Конституция қоғамдық тұрақтылықты сақтау мен нығайтуының кепілі	179
Сапарбекова Б. Мырзатаев Н.Д. Гастаев Н.Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресудің әлімдік тәжірибесі	181
Цой К.Р.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың шетелдік тәжірибесі	187
Цой К.Р.	Анализ законодательства в сфере образования для детей с особыми образовательными потребностями	189
Макоев Т.В.	Конституционные основы многопартийности в современной России	194
Садуақасов А.А	Мемлекеттік билік бөлінісінің принциптері және қр-ның конституциясына бектілуі	197
Зейнелгаби Адиль Омарова Э.Б.	Правовое регулирование вопросов социального обеспечения в Республике Казахстан	199

СЕКЦИЯ 2 КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВООТНОШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЧЕТВЕРТОЙ ПРОМЫШЛЕННОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Өмірзақов П.Қ	Корпоративтік құқықтың дамуының конституциялық негіздері	203
Абдирайымова А. докторант	К вопросу о государственном регулировании продовольственной безопасности в Республике Казахстан	205
Бексултанова Р.Т., Калтаева А.Т. Жаркенова С.Б.	Доступ к правосудию как принцип правового государства	209
Жусипова Б.А., Омарова Э.Б. Нурғалиева Е.Н.	Некоторые актуальные вопросы совершенствования трудового законодательства Республики Казахстан	212
Нурмагамбетов А.М.	Еуразиялық Экономикалық Одақ мүше елдердің жер қатынастары субъектілерінің құқықтық жағдайы	218
Нурмагамбетов А.М.	Правовая защита социально-уязвимых слоев населения	221
Нурмагамбетов А.М.	Некоторые вопросы становления конституционализма в Республике Казахстан	225
Нурмагамбетов А.М.	О некоторых новеллах современного трудового законодательства Республики Казахстан	228
Нурмагамбетов А.М.	О предмете международного трудового права	231
Нурмагамбетов А.А.	Добросовестность, разумность и справедливость	235

докторант Омарова Э.Б., Бердиярова Ж.С. Омарова Э.Б., Жусипова Б.А. Палымбетов Н.Ш.	как оценочные понятия гражданского права Охрана труда по действующему трудовому законодательству Конституционно правовые основы Жұмыспен қамтудың типтік емес нысандарының заңды мәні	239 242 246
докторант Хасенов М.Х.	Влияние новых технологий на развитие гражданского права: вызовы XXI века	248
Марат Н.М.	Қазақстан Республикасында концессиялық қатынастардың құқықтық реттелуі	252
Карибаева А.К.	Основные направления определения гражданско-правовой ответственности за коррупционные правонарушения в Республике Казахстан	258
Кожаметова С.Г.	Особенности правового статуса различных видов субъектов предпринимательства	262
Сақтағанова И.С., Аябековам.Н.	Мүмкіндігі шектеулі адамдардың қол жетімді ортадағы құқықтары: тәжірибелері, мәселелер және оны шешу жолдары	266
Абдраимов Е. Палымбетова М.	Апелляциялық сатыдағы соттың өкілеттігі Жерге меншік иелері мен жер пайдаланушылардың құқығын шектеудің құқықтық мәселелері	275 277
Сактағанова А.	Қазақстан Республикасының халықты әлеуметтік қорғау саясаты	280
Тоғжанова Ж.	Ювеналды әділет – кәмелетке толмағандар құқықтарын қорғау кепілі	283
Жүмекен Н.	Қазақстан Республикасындағы инвестициялық саясатты жүзеге асыру және қр заңнамасына сәйкес реттеу	285
Сактағанова А.	Медициналық сақтандыруды дамытудың шетелдік тәжірибесі - азаматтардың мүдделерін қорғаудың нысаны	288
Абдраимов Е. Сактағанова А.	Сот билігінің конституциялық негіздері Қазақстандағы арбитраж (аралық) соттың қалыптасуы және дамуы	291 294
Сақтағанова И.С., Аябекова М.Н. Темиржанова А., Жолимова А., Болатбекова И. Қожахметова Д.С.	Мүгедектердің құқықтарын қорғаудың халықаралық- құқықтық негіздері Правовой механизм защиты прав человека (на примере построения финансовых пирамид)	298 305
Сақтағанова И.С., Жанжігітова Ж.А. Марленқызы А.	Совершенствование правовых механизмов ипотечного кредитования в Республике Казахстан Жаңа заманғы экономикалық қоғамдағы отбасылық бизнесті дамытудың кейбір мәселелері Атқарушылық іс жүргізу құқықтық институтының дамуы және келешегі	308 314 318
Айбасов А. Аманғалиева А.	Сақтандырудың даму тарихы Шет мемлекеттердегі баламалы немесе аналогиялық құқықтық институттар	325 331
Калтаева А.Т.	Конституция-қоғам мен мемлекет дамуының динамикалық және тұрақты негізі	338

СЕКЦИЯ 3 ВОПЛОЩЕНИЕ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УГОЛОВНОЙ ПОЛИТИКЕ

РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Ахпанов А.Н., Келигова Х.Ю.	Ошибки в свидетельских показаниях	341
Ахпанов А.Н., Турсын А.М.	Вопросы обеспечения электронного перевода В современном уголовном процессе	345
Скаков А.Б.	Обеспечение прав испытуемых в условиях пробации	349
Сембекова Б.Р.	Антикриминальная безопасность личности в системе противодействия терроризму и экстремизму	355
Канаев А. С Амиргалиев А.А.	О некоторых вопросах контрразведывательной деятельности в Республике Казахстан	358
Дук Ю.И.	Соблюдение принципов верховенства права в борьбе с региональной преступностью.	362
Кабакова О.В.	Конституционные обязанности молодежи Российской Федерации как воплощение верховенства права в условиях построения гражданского общества	364
Баймолдина С. М.	Уголовная ответственность за преступления, совершаемые в информационных системах в Республике Казахстан	369
Муратханова М.Б., Мұқаметқазинов А.С.	Халықаралық деңгейде және шетелдерде	372
Ашимова Э. А.	Жасөспірімдерді өзін - өзі өлтіруге дейін жеткізуге итермелейтін себептер	376
Ашимова Э. А., Абулкаирова А. М. Даурембеков Е.К.	Пайдакүнемдік қылмыстарының алдын алу шаралары	382
	Правовые аспекты избрания меры пресечения в виде содержания под стражей в отношении женщин подозреваемых и обвиняемых в акте терроризма	385
Балгынтаев А.О., Енсебаева А.Р. Досанов М.У.	Вопросы социального обеспечения судей	389
	О вопросах совершенствования Казахстанского уголовного законодательства по борьбе с мошенничеством	391
Салпеков А. С.	Правовые гарантии и проблемы обеспечения независимости судей в Республике Казахстан	394
Сеилханов Ж.Д.	Экономикалық контрабанда: қоғамдық қауіптілігі және жауаптылық мәселелері	398
Тулепенов Ж. К. Кубенова Ш.А.	Қылмыстық жауаптылықтан босатудың кейбір негіздері	400
	Уголовная ответственность за вовлечение совершеннолетних в совершение уголовных правонарушений в Республике Казахстан	404
Бегеев Т. Б.	Особенности проявления экстремизма и терроризма в обществе	407
Аширбекова К. Б. Дуисова А.М.	Систематизация судебного приговора	411
	Права и свободы человека в Казахстане, как система ценностей правового государства	413
Кулбаева М. М.	Понятие и эффективность уголовно-правового воздействия на врачебную ошибку	418

СЕКЦИЯ 4

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЕАЛИЗАЦИИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА И ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

Сарсембаев М.А.	Казахстанские и международные суды в решении международно-правовых проблем (на примере проблем международного транспорта и транзита)	422
------------------------	--	-----

Тлепина Ш.В.	Периодизация истории международного права	425
Акпарова Р. Н.	Международные стандарты и законодательство Республики Казахстан о правовом значении актов органов уголовного преследования и судов иностранных государств	431
Алпысбаева Ю. А.	Актуальные проблемы обеспечения свободы передвижения товаров в рамках евразийского экономического союза	441
Алшинбаев И. Ф.	Международно-правовое регулирование биологической безопасности на космических объектах	443
Есенбаева Г. С.	Международно-правовые проблемы режима контроля за ракетными технологиями	446
Жаксыгельдинов Л. Д.	Определение правосубъектности транснациональных корпораций в теории международного права	449
Жунусбекова А. Ж.	Халықаралық құқықтағы халықаралық шарттардың маңыздылығы	452
Искакова Ж. Т.	Еаэс и вто: взаимодействие двух правопорядков	456
Кабакова О.В	Конституционные обязанности молодежи Российской Федерации как воплощение верховенства права в условиях построения гражданского общества	458
Қаражан Б. С.	Международно-правовое сотрудничество стран центральной азии в условиях региональной интеграции	463
Костяная Ю. С.	Конституционное право человека и гражданина на информацию в Республике Казахстан.	466
Сатова А. С	Энергетическое сотрудничество в рамках еаэс как инструмент глобализации.	468
Сарсембаев М.А.	Проблемы транзита В Казахстанском законодательстве и международном праве	470
Сейдеш Б. Б.	Конституция – мемлекеттің тұрақтылығы мен ұлттық құндылықтарды сақтау кепілі ретінде	475
Сулейманова И. И.	Халықаралық құқық принциптері мен нормаларына сәйкес қылмыстық заңнаманы дамыту жолдары	483
Панов С.К.	Универсальный периодический обзор как уникальный механизм универсальной правозащитной системы	485
Хамидулина М. Б.	Вопросы международно-правовой защиты авторских и смежных прав	487
Шналина А. А.	Техническое регулирование как механизм защиты потребителей. Безопасность игрушек.	491
Sartayev A.K.	“Kazakhstan in the age of independence (some problems of international treaties realization)”	493

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛДЫҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ

Тастаев Нурлыбек Бегимбетович

ntastaev@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, «Құқықтану» мамандығының

2 – курс магистранты, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – з.ғ.к. Ж.Н. Алмұхамбетов.

Сыбайлас жемқорлық – мемлекет пен қоғамның тұрақтылығына, Қазақстанның қауіпсіздігіне қауіп төндіретін жүйелі қатерді білдіреді, халықаралық аренада Қазақстан Республикасының жағымсыз келбетін қалыптастырып, жүргізіліп жатқан экономикалық және әлеуметтік реформаларға кедергі келтіреді. Осы бағыттағы жұмысты жетілдіру үшін шет ел мемлекеттерінің тәжірбиелерін зерделеп, талдау және олардың оңтайлы тұстарын пайдалану мәселесін зерттеу өзекті болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық саяси және экономикалық режимге тәуелді емес. Қазіргі кезеңде сыбайлас жемқорлық құбылысын кез келген мемлекетте анықтауға болады. Көптеген зерттеушілердің мойындауынша, сыбайлас жемқорлық мемлекеттік қызметшілердің нақты іс-әрекеттері түрінде мемлекеттік билікті жүзеге асырудың жалпы аспектісі болып табылады. Мемлекеттік азаматтық қызметтегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және жолын кесу құралдарын іске асырудың шетелдік тәжірибесін зерделеу көптеген мемлекеттер ұлттық ерекшелікке байланысты емес сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және жолын кесу шараларын қалыптастырғанын көрсетеді. Бұл ретте шет мемлекеттердің азаматтық қызмет жүйесіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және жолын кесу тұжырымдамаларының мазмұны мемлекеттік қызметшінің әкімшілік-құқықтық мәртебесін егжей-тегжейлі айқындауға және адам құқықтарын қорғауға негізделеді. Сондықтан АҚШ, Канада, Италия, Германия, Сингапур және Қытай сияқты елдерде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және жолын кесу құралдарын іске асыру тәжірибесіне қатысты бірқатар оң мысалдарды қарастыру орынды болып табылады. Алайда, осы материалдың көлемі мен мақсатын ескере отырып, осы саладағы неғұрлым табысты елдердің тәжірибесін қарастыру орынды болып табылады. Мысалы, АҚШ, Италия және Сингапур сияқты. Ел ішінде және халықаралық аренада сыбайлас жемқорлыққа қарсы белсенді іс-қимыл бастамашылардың бірі осы құбылыспен күресуде айтарлықтай тәжірибесі бар АҚШ болды. "Сыбайлас жемқорлық" термині АҚШ-та қоғамдық, мемлекеттік және саяси қайраткерлердің, мемлекеттік қызметшілердің сатылуын белгілеу үшін қолданылады.

1787 жылы қабылданған АҚШ конституциясында пара алу аса ауыр қылмыстар қатарына жатады. Бұл қылмыс үшін Конституцияға сәйкес АҚШ президентіне импичмент жариялануы мүмкін. АҚШ-та сыбайлас жемқорлықпен күрестің басталуы өткен ғасырдың 70-ші жылдарына жатады. Жапониядағы "Локхид" американдық компаниясының қызметіне байланысты және ел үкіметінің отставкаға кетуіне әкеп соққан қатты сыбайлас жемқорлық дауынан Шок американдық заң шығарушыларды 1977 жылы "шетелдік сыбайлас жемқорлық тәжірибесі туралы актіні" қабылдауға түрткі болды. Қабылданған акт шетелдік лауазымды тұлғаларды американдық азаматтар мен компаниялармен сатып алуды заңнан тыс қойды. Алайда, осы заңды қабылдағаннан кейін американдық іскерлік қоғамдастық қоғам АҚШ-тың сыбайлас жемқорлыққа қатысты қатаң ұстанымы үшінші әлем елдерінің сыбайласқан ортасындағы америкалық компаниялардың позициясын айтарлықтай нашарлататынына шағымданды. Нәтижесінде акт 1988 ж. тоқтатылды. Алайда жағдай өзгерген жоқ. 1995 жылы "Экономист" журналында жарияланған материалдардың бірінде 1994-1995 жылдары американдық компаниялар жалпы сомасы 45 млрд. мен бәсекелестерге жеткізілген. АҚШ арнайы қызметтерінің көмегімен 1996 жылы дайындалған АҚШ Сауда департаментінің есебіне сәйкес америкалық фирмалар 11 млрд. олардың бәсекелестері паракорлыққа жүгінді. Осы негізде АҚШ - та ЭЫДҰ-ға қатысушы басқа елдерді шетелдік шенеуніктерге пара беруді қылмыс деп жариялауға мәжбүр ету үшін науқан басталды. Сол кезеңде Б. Клинтон

әкімшілігі ЭЫДҰ-да АҚШ Мемлекеттік департаментінің қызметіндегі басымдықтардың бірі паракорлыққа қатысты келіссөздер жариялады. Осылайша, американдықтар өз бәсекелестерін тең жағдайға қойғысы келді. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі шараларды күшейту және америкалық компанияларға осы проблеманы халықаралық деңгейде шешуде көмек көрсету мақсатында үшінші мыңжылдықтың басында АҚШ сауда министрлігі өзінің сайтында Интернет желісінде "шұғыл желі" құрды. АҚШ-та сыбайлас жемқорлық сипатындағы құқық бұзушылықтарды бақылау жүйесі құрылғанын атап өту қызықты. Мәселен, 1946 жылдан бастап АҚШ-та "лоббистік қызметті федералдық реттеу туралы" Заң әрекет етеді, соған сәйкес қысым көрсететін кез келген ұйым конгреске өз лоббистерін тіркеуге және заңнамалық салада өз мүдделері туралы хабарлауға міндетті. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және жолын кесу саласында 1992-1993 жж. Дүниежүзілік танымалдыққа ие болған "Таза қолдар" операциясы жүргізілген, сыбайлас жемқорлыққа қарсы кең ауқымды күрес тәжірибесі бар Италия сияқты еуропалық мемлекет ерекше назар аударады. Италия үкіметі бұл ерекше шараларға баруға мәжбүр болды, өйткені мафиозды қылмыстардың ауқымы елде сыни нүктеге жетті. Ресми деректер бойынша, бір жыл ішінде қылмыстық топтар 718 кісі өлтіру және 822 ұрлау, 830 оқталу және жергілікті билік өкілдерін қорқыту оқиғасы болған. Сыбайлас жемқорлықтың құрбаны тергеу органдарының көптеген қызметкерлері мен прокуратура өкілдері болды. Операцияны жүргізу үшін мемлекет мафиямен күрестің барлық мүмкін болатын құралдарын іске қосты.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі арнайы прокурорды тағайындау маңызды шаралардың бірі болды. Елдің атқарушы билік құрылымында штаттық саны үш мың қызметкерге дейінгі сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі арнайы ведомство құрылды. Сонымен қатар, мафиямен күрес туралы заң қабылданды, ол арнайы қызметтерге қылмыскерлер қатарына қосылуға мүмкіндік берді, қамауға алу мен тергеу жүргізуді жеңілдетеді, саясаткерлерді сатып алу үшін жазалауды күшейтуді көздейді және тергеуге маңызды айғақ берген қылмыскерлерге рақымшылық жасауға рұқсат берді. Қылмыстық және іс жүргізу кодекстеріне түзетулер қабылданып, сот және құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтердің құқықтары заңнамалық тәртіппен кеңейтілді. Атап айтқанда, тергеу органдарына еркін рұқсат берілді. "Таза қолдар" операциясының барысын өте жеңілдетті. Сондықтан да, өте ықпалды адамдардың өмірін қиындатқан науқанды бастаған Ди Пьетро жұмыстан босатылмай, басталған жұмысты жалғастыра алды. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы барлық ақпарат ресми түрде бұқаралық ақпарат құралдарына берілді. Мафиямен күресу үшін елдің бірқатар провинцияларына әскери бөлімшелер жіберілді. Қазіргі уақытта Италиядағы сыбайлас жемқорлық жойылмаған, бірақ оның ауқымы мен сипаты елеулі өзгерістерге ұшырады. Судьялар мен прокурорларды тұрақты өлтіру түріндегі мафиоздық құбылыстар өткенге қарай кетті, қоғамдағы жалпы ахуал жақсара түсті.

Жаңа индустриялық елдердің ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы кешенді күресті Сингапур үкіметі бірінші болып бастады. Елімізде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мен түбегейлі жоюдың тиімді жүйесі құрылды. Бұл елдегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес стратегиясы қатаң және дәйектілікпен ерекшеленеді және ынталандыруды да, сондай-ақ жеке тұлғаны сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жасауға итермелеу мүмкіндігін де туғызатын жағдайларды барынша азайтуға немесе жоюға бағытталған. Сыбайлас жемқорлық деңгейін төмендету тактикасы әкімшілік және заңнамалық шаралар кешенін қолдануға құрылған, оның ішінде: бюрократиялық рәсімдерді оңайлату; шенеуніктердің іс-қимылдарын регламенттеу; жоғары этикалық стандарттардың сақталуын қатаң қадағалау. Сингапурда қабілетті, ақылды, прогрессивті ойлайтын жастарды іріктеуге мүмкіндік беретін, олардың білім және кәсіби өсуіне ықпал ететін жүйе құрылған. Шенеуніктерге үміткерлерді іріктеу мектепте жүріп жатыр. Содан кейін болашақ элитаның өкілдеріне университетке түсуге, оқуға және шетелге тәжірибеден өтуге көмектеседі. Атап айтқанда, мемлекеттік шенеуніктердің балаларына Оксфорд, Сорбонн, Гарвард және басқа да беделді шетелдік жоғары оқу орындарында оқу ақысы төленеді. Осылайша шенеуніктер әулеттерінің пайда

болуы ынталандырылады. Пара алған мемлекеттік қызметші өз болашағын ғана емес, өз ұрпақтарының болашағын да ұрады.

Болашақ шенеуніктерді дайындау үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігі жауап береді. Осылайша бірте-бірте мемлекеттік басқару аппараты кәсіби, білім алған және тәрбиеленуші кадрлармен жаңарып, олардың көбі агенттіктің қатарын толықтырды. Әрбір үш жыл сайын Сингапурдағы кез келген дәрежедегі шенеунік қайта аттестаттаудан өтеді, онда оның жұмысының нәтижелері мен тиімділігі Мұқият талданады, жұмыстың сапасын арттыру бойынша ескертулер мен ұсыныстар тұжырымдалады. Бұл елде өткен ғасырдың соңында жүргізілген әлеуметтік зерттеу Мемлекеттік мекемелердің сұралған қызметкерлерінің 100% - ы олардың бастығы ешқашан заңды қылмыс жасамайтынына және пара алмайтынына сенетінін көрсетті. Осылайша, мемлекеттік аппаратта сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мен жолын кесуге байланысты проблемалар тек біздің еліміз үшін ғана өзекті емес.

Шетелдік тәжірибені зерделеуді қорытындылай келе, Мемлекеттік қызмет жүйесіндегі сыбайлас жемқорлықтан бірден және толық арылту іс жүзінде мүмкін емес деп айту қажет. Сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы күрес заңнамасы мен практикасын зерделеу қазіргі уақытта бірде-бір мемлекеттің оларға қарсы тұрудың пәрменді құралдары жоқ екенін көрсетеді. Бүгінгі күні біздің еліміз бұрын болмаған саяси және экономикалық жүйені түбірімен қайта құруда өз тарихында күрделі кезеңді бастан кешуде. Оның куәсі қазіргі уақытта экономикалық қайта құрудың нақтылы нәтижелеріне қол жеткізіліп: іс жүзінде өндірісті реттеудің нарықтық тетігі қалыптасып, тауарлық жетіспеушілік құрдымға кетіп, сыртқы саудадағы оңтайлы тұрақтылық қамтамасыз етілді. Дегенмен, өкінішке орай, осы нарықтық шаруашылықты қалыптастыру өмірге бірқатар жағымсыз құбылыстар мен процестерді ала келді. Олардың бірі – елдің экономикасына үнемі кері әсерін тигізіп отырған сыбайлас жемқорлық пен көлеңкелі экономикалық қызмет. Бізге белгілі экономика саласындағы қылмыстылықтың көптеген себептерінің ішінде сыбайлас жемқорлық та бар.

Қолдалынған әдебиеттер

1. Андрианов В.Д. Бюрократия, коррупция и эффективность государственного управления: история и современность / В.Д. Андрианов. -2-е изд., - М.: Волтерс Клувер, 2011.
2. Михайлов Л.В. Борьба с коррупцией в США (80-е годы) // Вопросы истории. - 1994,- №5.С. 149.
3. А.Ю. Борьба с коррупцией в США в XIX веке и государственная модернизация // Правоведение. - 2001. - № 3. С. 196.
4. Симонян Н.А. Особенности национальной коррупции // Свободная мысль. -XXI.-2001. -№ 7-8.С.45.
5. Зубченко В.А., Коррупция во Франции // Экономические и социальные проблемы России: проблемно-тематический сборник. – М.:ИНИОН РАН, 2004. – С.129.
6. Коржанский Н.И., Объект посягательства и квалификация преступлений: Учебное пособие. – Волгоград: НИИРИО, 1976.-С.87.
7. Ответственность за должностные преступления в зарубежных странах. – М.: Юр.литература. 1994. – С.62.

АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ ЦОЙ КАРИНА РУСЛАНОВНА

karinatsoy1996@gmail.com

*Студент 1 курса магистратуры юридического факультета
ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан
Научный руководитель: Phd., доцент Хайрмуханмедов Н. И.*

Инклюзивное образование — это процесс, который предполагает доступность и равные возможности для получения высококачественного образования, создания условий для всех детей, включая уязвимые группы, такие как дети-мигранты, языковые меньшинства, живущие в отдаленных районах, дети-инвалиды, которые оказываются в трудных ситуациях и так далее.

В Республике Казахстан в отношении детей с особыми потребностями и ограниченными возможностями организуются не мало мероприятий. Но остаются